AMER COLL



WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

Digitized by the Internet Archive
in 2017 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b29311342

CONCERTATIO MEDICA
DE FEBRE PVERPERALI,
QVAM
PRO GRADV LICENTIATVS

OBTINENDO,

AVSPICE DEO,

ET PRAESIDE D. D. IOS. HIPPOLYTO

VNANVE

ANATOMES PROFESSORE,

SVSTINEBIT

REMIGIVS SARRIA, BACCALAVREVS

MEDICVS, REGI ANATOMES AMPHITEATRI

ALVMNVS,

IN REG. AC PONTIF. DIVI MARCI

ACADEMIA,

DIE APRILIS ANNI cIↃIↃCCLXXXXIX.

LIMAE TYPIS DOMVS ORPHANORVM.

Ea neque addicta alterutri opinioni sunt, neque ab vtraque nimium abhorrentia, sed media quodammodo inter diuersas sententias. Quod in plurimis contentionibus deprehendere licet, sine ambitione verum scrutantibus. Cels in Praef. pag. 12.

TITULARIS PHYSICA.

Splendida Astronomorum Pambamarchienſi in monte Beatificatio, a solis radiis nubi glaciali liqueſcenti immiſſis, fractis, hincque repulſis, orta.

Mirandum editiſſimo Pambamarchiae monte Academicis in Peruuiam miſſis se se obtulit phaenomenon: dies Antarcticis Populis illuscesebat Sole summa Antium iuga irradiante, cum procul resonantia auibus virgulta canoris Astronomos ad Aurorae contemplationem excitarunt. Erant hi spiſſis vaporibus obsiti, qui sensim a Sole rarefacti occasum versus circum nubem glacialem glomerabantur, in centro densam et superficie inequalem, in limbo rariorem, decemque hexapedibus ab spectantibus Physicis e regione semotam. Hanc dum illi attento animo intuentur, ecce miraculum! Quisque velut in speculo vmbram suam ad amussim depictam conspicit, caputque umbrae tribus aut quatuor arcubus redimitum, tanta luminum varietate, et fulgore micantibus, vt iam se relatum inter Diuos beatum aeterne futurum laetaretur. Placeat eos ipsos Mercurii nostri ore loquentes audire. „ Era esta una especie de Apoteo-
„ sis en que viendo cada espectador adornada su ca-
„ beza de una gloria, ù aureola formada de tres ó
„ quatro coronas concéntricas de un color muy vi-
„ vo, cada una con las mismas variedades que el
„ primer arco del Cielo, gozaba tranquilamente el
„ placer sensible de reputar destinada a sí solo la
„ brillante guirnalda que no descubria en los otros.
„ Como al mismo tiempo que el *Sol* forma los
„ enunciados Iris sobre los vapores que superan la
„ cumbre de los Cerros, sus rayos, que embisten
„ las nieves que rodean á estas, rechazados y des-

com–

„ compuestos forman un trono de la misma hermo-
„ sura, se debe creer que estos sitios son la imágen del Tabor (a). Bona si sua norint PERVENSES!

Incolas, audito prodigio, de origine dimicasse fertur, credentibus aliis Deum aliquem de coelo descendentem gloriam in montem detulisse: vel Patrem Phoebum nouos hospites illis regionibus miratum salutatum venisse; aliis vero missam de coelo tantum Iridem fuisse, quae

Mille trahit varios aduerso Sole colores.

Quae ultima opinio veritati physicae congruit quam maxime. Etenim cum sub eadem linea Sol in horizonte ortiuo, Physici in sublimi montis fastigio, nubis ad occasum reperiretur: vmbra spectatoris, radiis luminosis huius corpus a tergo ferientibus, proiiciebatur in nubem, et veluti in speculo pingebatur distinctissime. Qui vero vtrinque per spectatoris latera radii in nubem directe incidebant, ab aquae guttis, in quas illa Solis calore sensim resoluebatur, non aliter refringebantur, et refracti reflectebantur, quam a nube rorida fieri solet, ARCUM PACIFERUM in aere effingente. Cur ergo arcus interior circulus integer; caeteri dimidiati respiciebantur? Cur extimus arcus albus; interiores vero miris coloribus variegati? Cur tres isti, omnes primarii? Cur eorum amplitudines, et colores crebro inconstantes? Cur quisque suam, non socii conspiciebat imaginem? Et cur denique quo incedebat spectator, eo coronata figura sequebatur? Apollinis Albionis Oraculum consultum ito.

(a) *Mercur. Peruano. Tom.* 4 *Pag.* 23.

TITVLARIS MEDICA.

FEBRIS PVERPERALIS, *neque est nouum febris genus Antiquis ignotum: neque ab vna eademque proficiscitur causa.*

MUlier enixa interdum febri laborat, symptomatibus immitibus, causis latentibus exitiali. Primis vt plurimum a partu diebus (1) horror prehendit puerperam, quem calor excipit ingens, pulsu intra minutum primum a nonaginta ad triginta et centum ictus assurgente. Accesio sudore suc-
ce-

(1) Plerumque secundo ad duodecimum vsque diem post partum adoritur. raro ante febrim lacteam. rarisime, si vnquam, tertia vel quarta puerperii hebdomade praeterlapsa. *Selle Pyretologia pag.* 283. Incipit interdum ante partum, et in ipso partu. *Burserius Inst. Pract. edit. in 4° t. 1 pag.* 317. Ad lauatas refero partum praeocupantes.

cedente imminuitur, intermittentium, aut erraticarum febrium modo reuerſura. Progrediente morbo acceſſiones confunduntur, idemque feruor indeſinenter fatigat. Ex quo horror naturae bellum indixit, mirum quot ſe exſerunt ſymptomata!! aegra mens ſtupet, delirat, vel periculi neſcia laetatur. Memini formoſam puellam decima octaua morbi die, placide inter riſus occubuiſſe. Deiiciuntur vires, anxietas, nauſea, vomitus, dolor in epigaſtrio, hincque ad alias partes protenſus, abdominis inflatio (2), alui fluxus, conuulſiones, et nondum nobis ſub coelo Limano viſa exanthemata, caeteraque iunctis viribus impetunt: vel ex alio aliud ferocius ſoboleſcit, cicurandum difficilius, quam Lernae paludis ſeptem capitibus occidenda HYDRA; et ſi HERCVLES clauam ſuppeditet, adſitque IOLAVS, candenti ferro malignum cruorem cohibens.

Interim lac, et lochia, notante LEACKIO (3), ex ordine fluunt. vtrumque vero humorem ſupprimi, vel ſaltem imminui ad hoc vſque expertus ſum

---

(2) Symptoma febris puerperarum eſſentiale, dolores, atque intumeſcentia abdominis. *Selle Med. Clin. Vol.* 2. *pag.* 151. Conſentit *Nathaniel Hulmius A Treatiſe on the puerperal Fever.* Vidi nihilominus febre puerperali enectam, toto morbi decurſu ventrem ſine doloribus, et demiſſum habuiſſe, diarrhoeablioſa copioſe fluente.

(3) *Burſer. l. c. pag.* 316.

sum. Quinimo lac, et lochia redeuntia pulus pacatiore reddito, felix auspicium dedere (4). Et si acutorum ergo hic morbus decursum absoluat suum (5), nihil critici, nisi diarrhoeam habet (6); frequentius natura debellata, elusis artis viribus, miseranda genitrix fato concedit.

EDVARDVM STROTHERIVM primum fuisse fertur, qui descriptam aegritudinem opusculo anno 1718 Londini edito, depinxerit, *febrisque puerperalis* nomine donauerit (7). Ab

---

(4) Licet alia symptomata videantur cessasse, si tamen pulsus persistat valde frequens, et celer, et non remittat febris pro ratione, haud fidendum sane est; nam breui ingrauescere, atque exacerbari tunc omnia solent. *Burs. l. c. pag.* 322.

(5) Intereunt autem aliae alio tempore, prout corpus, et affectio se habet. verum vnum ac vigesimum diem non excedunt; frequentius ita accidit. *Hippoc. de Mulier. Morbis* l. 1. c. 37. Inde *Sydenhami* spectatio cum prima conamina eum fallebant, quia singulo quoque die curationis negotium magis magisque extra aleam ponitur, et si aegra vigesimum diem superauerit, iam fere in vado est. *Dissert. Epistol.*

(6) Si ab ea pulsus tardior, rariorque eficitur, symptomata placantur; contra symptomatica est. *Hulmius.* In genere, quae intra tres primos partus dies prorumpit, lethalis; quae post septimum, aut nonum, deficientibus lochiis, vtilis esse consueuit. *Riuerius Praxit Med. pag.* 374.

(7) Quod si enim hoc nomen certae cuidam morborum speciei imponere velimus, optimo iure illa ita nuncupatur, quae ex peculiari, et puerperis tantum solemni conditione ortum trahit. *Selle Pyretol. pag.* 284.

Ab eo tempore scriptores Medici nouis obseruationibus, et coniecturis eius historiam illustrare, ornareque coeperunt; ingentes maxime rerum naturalium cultores Galli, et Angli homines. Vtinam quantum luminis, et honoris scientias excolentes humano generi afferunt; tantum gloriae, et honestatis non detraxerint, antiquas Romani, et Carthaginensis imperii inimicitias ad internecionem ferentes! Hinc in aegritudinis natura, et causis statuendis diuersam sententiam sequuti, eo se animorum ardore gerunt, quasi de maris imperio tuendo ageretur. *Cum haec per multa volumina, perque magnae contentionis disputationes a Medicis saepe tractata sint, atque tractentur, subiiciendum est quae proxima vero videri possint* (8).

Neque mihi invidiae, aut ignorantiae vertatur, si antequam cum vtrisque congrediar, FEBREM PVERPERALEM priscis prorsus cognitam fuisse aetatibus affirmem; adeoque STROTHERIO nihil praeter nomen deberi. HIPPOCRATES equidem tum PHILINI, EPICRATIS, DROMAEDAE coniugum: tum feminarum mendacium foro, apud frigidam aquam, et in Cyzico ex partu laborantium, illis coloribus expressit, atque adumbrauit icones, vt qui febres puerperales eas referre neget, has nunquam obseruasse, aut nunquam immortalia optimi senis scripta legisse, palam fateri teneatur (9).

Quin Veteres aegritudinis causas prosequuti sunt, et haud sine veri specie in vtero collocarunt;

---

(8) *Cels. in Praef. pag.* 12.

(9) *In Epidem. Chartier. t. XI. pag.* 104, 106, 113, 249, 250, 252, 282, 308.

runt; quatenus ex partu quid in eo dilaniatum putrescit, vel lochia restringuntur. Monet GALENVS *ton lochioon kenoosin* antiquorum non de merae sanguinis euacuatione, sed cruoris infecti purgatione esse intelligendum (10). Fateor id semper non euenire; sed in regionibus calidioribus frequentius accidere, diu iam docuisse videtur Iudaeorum Legislatorem rerum magistra experientia. Iccirco auscultandi minime sunt Angli quidam Medici, veluti ex tripode Delphico, decernentes sanguinem de vtero post partum scaturientem, aeque blandum, insontem aeque ac cruorem esse sauciatis de vasculis effluentem

Quae tamen opinio cum in eorum animis alte insederit, non in vtero; sed ducibus HVLMIO, et LEACKIO in omenti, et intestinorum tenuium, gestationis tempore compressorum, inflammatione causam febris principem adesse contendunt. Quid enim aliud, inquiunt, demonstrat Anatomes, Cereris fax, qua occulti Microcosmi sinus irrimantur? An ne in febre puerperali extinctis, vterum illaesum, atque innocens; omentum vero, et intestina inflammata, pure suffusa, aut gangrena exesa patefecit? Sed horum virorum pace dicam, contraria ostendere SWIETENI, POVTEAVI, GASTELERI, FAVCKENI, aliorumque inquisitorum sectiones (11). obstare experientiam WHITEI viri Angli, qui in vndecim puerperis febrim illam nullo sanguine misso profligauit (12); quod abs dubio

---

(10) *Hipp. de Morbis Mulier. lib. 1. cap. 37.. 63. Galen. Comment. in Epid. Chartier* l. c. *pag.* 104. 282.

(11) *Van Swieten in Boerh. aphor.* 1329. *Burs.* l. c. pag. 300.

(12) *Burs.* l. c.

dubio fieri non potuisset, si dira tenerorum viscerum inflammatio causam morbum continentem praestitisset. Et cur praegnantes, potius quam enixae eiusmodi inflammationem non patiuntur, cum sub illa conditione comprimantur omentum, et intestina; sub hac vero ab omni pressione libera sint?

Ita hercle eos criminantur GALLI, qui praeeunte LE ROY (13), cui suffragatur SELLE, Germaniae clarissimus Clinicus, neque a lochiis cohibitis, neque ab vteri intestinorumue inflammatione; sed a lacte in corporis intima retropulso, et errante febrem deducunt. Quam sententiam multis, vt solent, argumentis demonstrasse confidunt. Summa tribus capitibus includam. I. Corpus muliebre filiis enutriendis destinatum suis, ita structum coagmentatumque est, vt quam primum concipit, humorem lacteum praeparet, vasculis lactiferis vteri, ab optimo ASTRVCIO detectis, secernendum, et in foetus alituram perficiendum (14). Edito partu, latex ille in mammas ascendit, atque implet perennes fontes proli futuras. Quod si casu aliquo contingat, vt lac aut non secernatur, aut secretum in sanguinem refluat, neque interim lochia albicantia a lacte regurgitante sanguinem purgent: necesse est magnas in corpore turbas excitari, Natura fine frustrata suo. Id meridiana luce conuincunt apoplexia, peripneumonia, tumores interni, et externi a metastasi lactea nascentia, et reliqui morbi, quibus afficiuntur matres, quae vbera non porrigunt natis. Atque ex eo fonte puerperalem etiam febrem prouenire patet, quod immediate lactis retrogressionem sequatur, vel ea ineunte flaccescant mammae. II.

(13) *Premier Memoire sur les fievres aigues.*
(14) *Maladies des Femmes t. 1. pag. 12.*

II. Reseratis cadaueribus a febre puerperali peremptarum, viscera abdominalia humore lacti corrupto simillimo suffusa conspiciuntur. Has lactis errantis effusiones existere probauit felicissima praxis Clari DOVLCETI, qui cum anno 1782 febres puerperales in Nosocomio Hotel-Dieu pestilentiae in modum saeuirent, quo et lactis remeantis factas in abdomine concretiones, et effusiones vi eiiceret, futuras impediret, in ipso morbi insultu radicem ipecacuanhae exibebat, quo factum fuit vt luctuosae strages cessarent (15). III. Exercitatissimos clinicorum, imo et totum genus humanum expe-

(15) Anno 1782 proxime elapso, cum febres puerperales in Nosocomio Hotel-Dieu complures foeminas a partu corriperent, et cito necarent, quod ibi saepe accidit ob aerem fortasse noxiis aegrotantium halitibus contaminatum, vt in Nosocomiis crebro fieri solet, nec ratio vlla inueniretur quae tantam morbi perniciem auerteret; Clarissimus DOVLCETVS vtilissimam demum iis medendi methodum excogitauit, qua omnes, vt fertur, seruatae sunt deinceps. Nempe mox in ipsa morbi inuasione dabat grana quindecim radicis ipecacuanhae in duas doses diuisa, interuallo vnius horae cum dimidia sumenda. Repetebat remedium eadem dosi et ratione mane postero, siue imminuta essent symptomata, siue non. Redibat ad idem medicamenti genus tertio, et etiam quarto, prout e re videbatur. Interuallis mixturam cochleatim porrigebat ex duabus vnciis olei amigdalarum dulcium, vna syrupi althaeae, et granis duobus Kermes mineralis. Potui vero dabat liberaliter decoctum seminis lini, aut radicis scorzonerae, syrupo altheae edulcatum. Circa septimam vel octauam diem propinabat eccoproticum, idque iterabat postea, prout opus erat, ter vel quater. *Journ. de medec. t. 58. pag. 448. Burs. l. c. pag. 328.*

experientia, ita lac repressum omnium calamitatum puerperarum authorem esse conuincit, vt mammis turgescentibus laetentur quam maxime, rem in tuto esse positam credentes; contra flacescentibus illis acerbo moerore tangantur. Haec sunt praecipua Gallorum momenta, in quae animaduertere oportet: 1. Vascula vteri lactifera, et foetus ex humore lacteo nutritionem, inter imaginationis figmenta a peritis Anatomicis numerari (16). Nec comprehenditur cur lac, liquor adeo dulcis, blandus, et corpori amicus, in sanguinem repulsus, et cum eo denuo circumiens, tam insolenter, et security nocear (17). Cur enim id semper non efficit in iuuencis diuitibus, quae venustatis conseruandae gratia, vbera non porrigunt natis? Sed adsunt clarissimorum virorum obseruationes, quibus docemur extitisse *febres puerperales*, toto vehementissimi morbi stadio lacte libere, imo et vberius manante.

Quod hercle maxumo argumento est: febrem illam perpetuo a lacte represso, aut remeante minime prouenire: tumores, similesque metastases, in quibus lac incusatur, lochiis supressis, vel limphae acri redditae, et in tella cellulari huc illuc accumulatae, potius deberi (18): exque eo quod matres

2.

---

(16) *Albinus, Haller, Caldan. Azzoguidius, Burs.* l. c.

(17) Si ergo lac non degenerauerit longiori mora in mammis, vel per febrim validiorem mutatum fuerit, non turbabit vllas functiones corporis dum sanguini denuo admiscetur. Si autem lac vtcumque degenerare inceperit ab humoribus sanis, facili negotio illud vitiosum per vrinas aliasue excretiones expelletur. *Van Swieten* l. c. t. 8. pag. 284. *edit. in* 8°.

(18) Gerherdus Fauvarq. *in Dissertatione de Lochiorum metastasi* tvrbas quae primis a partu diebus ob-

ad vbera propria filios alant, haud omnino praeservari ab iisce morbis, quibus non lactantes cruciantur. 2. BVRSERIVS scientiae clinicae catissimus vir, anquisitis obseruationibus luce clarius ostendit, materiam purulentam lacti, et caseo similem saepissime abscesibus tam internis, quam externis reperiri, vbi nulla penitus aderat lactis aberrantis suspicio (19). Flosculi ne isti caseati medio pure natantes principia sunt concretionis illius, vi cuius carnes animalium aqua maceratae, aut limpham coagulabilem sero solutam, in cristalla glaciari, spermati caeti aspectu et vsu simillima, tentamina nuperrime instituta persuadere videntur (20)? 3. *Latissimus campus hic patere fatur celeberr.* MEKELIVS *in errores hinc oriundos in Medicina animaduertendi, qui in practicis libris saepe occurrunt. Saepius mihi in praxi visum est, ab anniculis et medicastris absque fundamento lactis in sanguinem regressum, tanquam causam morborum fere omnium secundum illorum sententiam accusari, qui puerperas post pueperium infestant* (21).

Quae quidem ab vtraque parte disputata, opinionum varietas, diuersas quoque medendi methodos induxit. Qui lochiorum supressionem, et vteri inflammationem cum antiquis, aut intestinorum cum LEACKIO, causam morbi proximam

B cons-

---

seruantur lochiis, que vero post febrem lactariam, lacti adscribit. Additque in metastasi lactis mammas flaccesere, in lochiorum aberratione turgere posse.

(19) *L. c. pag.* 295.

(20) *The Nevv Annual Register, anni* 1795. *Philosophical Papers pag.* 145.

(21) *Burs. l. c.* 294.

constituunt, iteratas venae sectiones commendant. Triste exemplum vidit HOFFMANVS (22). Quidem Archiater sexies modo ex brachio, modo ex pede intra septem dies sanguinem puerperae missit. Sed sub vltimo fatali ictu caliginantibus oculis lethali lypothimia perit, Cadauere aperto, in toto vasorum systemate vix aliquot sanguinis cochlearia restabant. Huius exempli strenuos habemus imitatores. Qui contra cum WITEO putrefactiones tantum conspiciunt, religiosissime, ast non sine crimine, a venae sectione abstinent. Medium tenuere beati.

Ego vero quid in re, vt difficillima, sic etiam necessaria, experientia didiscerim, aut coniecturis sim assequutus, paucis exponam. Quam primum concipit mulier spasmodica irritatione vterus eius afficitur, et mirabili illa sympathia, qua vel dissitas corporis partes in consensum trahit impraegnationis phenomena producit. Vis haec irritabilis, vti et sensibilis partus nixibus increscunt, nec nisi pacatissima mentis, et corporis quiete seruata, simulque lacte et lochiis ex oordine fluentibus sedantur (23). Accedente igitur causa quauis statum illum irritabilitatis intendente, seu has functiones conturbante spasmis vbique excitatis, fèbris nascitur.

Quum

---

(22) Hoffm. *Medic. Rat. Systemat.* Vel unica venae sectione in puerpera temere instituta, lethalis fuit *Sydenh l. c.* Vide *Svviet. l. c. pag.* 316.

(23) Consuli meretur eximium opus *Medical Dictionary* a Motherby, et Wallis, Londini editum ann. 1795. verbo *Puerperilis febris.*

Quum autem conditiones physicae dispositiones a puerperio inductas comitantes, vti et causae occasionales ipsas lacessentes variae sub diversis circunstantiis existant; febres vtique, quae ex vtrarum congressu, veluti ex continenti causa proficiscuntur, nomine quidem, pluriumque symptomatum similitudine vnae; specie attamen, imo et genere distinctae erunt.

Itaque obseruatur febris puerperalis. 1. inflammatoria, aura frigida incaute a puerpera succepta, corpore existente puro, lacte, et lochiis subito cohibitis: quae peritonitidem Anglorum, vel metritidem veterum constituit, prout haec viscera gestationis, aut enixus tempore vexata stimulum prouocant, aut excipiunt, hicque titillando illuc sanguinem confluere solicitat. 2. Putridae a) a cacochylia gastrica gestationis mensibus, vel sub-puerperio, dietae abusu aggesta: b) a putridis miasmatibus aerem inficientibus, vti in Nosocomiis: c) a lacte in mammis alterato dein in sanguinem resorpto: d) a lochiis et secundinarum deliquiis cauo vtero detentis, corruptis. Ab his omnibus sanguis conspurcatur, quam natura per vterum, via enixarum conferentissima purgare contendit; sed restrictis spasmo vasculorum ostiolis refluit humor ad extimam superficiem, ad tubas, ad intestina, ad peritoneum. Inde inflationes, tormina, diarrhae: inde quoque tumores, et inundationes lactae post mortem repertae. 3. febres compositae, et complicatae ex vtroque genere, principio inflammationis signis apparentes, protinusque in putridas conversae. Quae omnium communissimae habentur, et sunt.

Quae

Quae tria puerperalium febrium genera legitima nominanda sunt, quo distinguantur sedulo ab aliis febribus de se minime puerperalibus, sed quae earum laruam induere solent. Huc spectant febres stationariae, in quas puerperae pronae sunt, veluti in biliosas Limae vere adulto pullulantes: febres etiam quae pregnantes conficere solent, et instante partu veluti ignis sub cinere silent, donec febri lactea adoriente, huic implicatae extemplo exardescunt.

Cum ergo haec ita se habere experientia et ratione moneamur, plane constat FEBREM PVERPERALEM non esse singulare morbi genus ex eodem fonte vbicumque scaturientem (24). Itaque lites Anglos inter et Gallos intercedentes, aemulationis satiandae, et ingenii ostentandi causa vmbratiliter effictae videntur. Assentiendum ne illustri BVRSERIO FEBRES PVERPERALES gastricis includenti? Cur quanto partui proximius inuadunt, tanto seuerius saeuiunt? quare matres, quae duodecim ab enixu horis vbera praebent infantibus, minus lactea febre, quam quae secundo, aut tertio die hoc opus committunt, plectuntur? Quando lac, et lochia supressa, vt effectus; quando vt morbi causa habenda sunt? facilis ex dictis responsio.

Curationem quod attinet: irritationem et sensibilitatem excedentes compescere, a) causas morbi ablegando, b) spasmis frenum iniiciendo, c) naturales denique aeconomiae animalis leges instaurando, hoc Medici munus dieta, et therapeutices auxiliis obeundum.

DI-

(24) Inde tam varius morbi decursus, vt notante Witheo vix duo auctores reperiantur, qui eadem ratione hanc febrim descripserint.

Puerpera, a) in cubiculo amplo, temperato, et sub obscuro degat: b) caueat animi perturbationes, et violentas corporis iactationes; sed prudenter resideat, et cito quoad fieri posset e lecto surgat, puerum vberibus applicet, fascias ventrem constringentes soluat, lochiorum et lactis fluxus reuocandi causa: c) munditiei summe studeat, et aer caute renouetur, cuius defectu in nosocomiis in pestiferos incidunt morbos, et infeliciter pereunt. d) Blandis verbis puerpera mulceatur. spes alit miseras; sed exulent custodes garrientes, et importunae visitationes, earum inprimis muliercularum, quae balsamis litae, et aquis fragrantibus lotae odores spirant. Facete MONTAGNVS: *optima femina, quae non olet.* e) Potus sit refrigerans, diluens, ex hordeo aut sero lactis, egelidus sumendus: iuscula, quibus vtuntur nostrae, oriza vel lactucis illis incoctis temperata, parca et reppetita manu propinentur.

THERAPEUTICE.

Status inflammatorius. a) Intestina clystere emolliente eluito: b) reserata vena, quantum opido satis erit, sanguinem mittito; si lochia tantum imminuta, ex pede; si ex improviso omnino supressa, immania ad caput, pectus, vterum simptomata, ex brachio. Iteranda ne sit, aut non? ex sanguine partu amisso, pulsus, et dolorum cremento, morbi stadio, aliisque secundum rationem indicantibus, prudenter discito. Ne te fallat pulsus celeritas ab irritabilitate excitata. c) Aluum blande laxato. N. 1. N. 2: d) transpirationem moueto N. 3. N. 4: e) abdomen inungito. N. 5.

Status putridus. a) BOVLCETI methodum sequitor: b) corticem peruuianum mature exhibeto: c) aetheris, vel spiritus vitrioli dulcis aliquot guttas instilla; si pulsus plenus, calor ingens: immo et ferocientium spirituum insignis domitoris, tincturae opii paucas guttas, modo ventrem totaliter non cohibeat. Pulsu vero existente debili, viribusque fractis, mixturam camphorae vnito. N. 6.

Monitum. In febribus puerperalibus laruatis proposita remedia deseruiunt, praesertim vero iuuat harum ingenium exacte inquirere; quae enim eisdem sub aliis circunstantiis profuere, sub his quoque maxima vtilitate adiunges, conditionibus pensitatis ex partu prouenientibus.

Obseruatio. Nuper in consilium Cl. Clinicorum, PRAECEPTORIS nimirum GABRIELIS MORENI, Doctor. VILLALOBOS, et EGOAGUIRRE, illustris Senatoris Coniugis curam gerentium, accitus fui. Haec, quae aspectu rubicunda, aetate et sanguine florebat, gestationis tempore tertianis duplicatis aflicta fuerat, venae sectionibus, et opiata corticis peruuiani ab ill. Masdebal commendata, saepius abactis Partu laborioso leuata, proximis diebus rediddit tertiana illa, subdole puerperalem febrem simulans: duplicatis paroxysmis quotidie increscebat: caephalalgia, narium leui hemorragia, tumoribus duris, resistentibus, dolorosis, vtrinque sub hypocondriis iacentibus stipata. A quibus omnibus venae sectione tribus vicibus instituta, clysteribus prorritatis intestinis, et opiata denuo liberaliter exhibita, praeter spem incolumis Senatrix euasit. Opiatae vsu, ptisana antiphlogistica largiter superbibita, excretiones proliciebantur, et aluo soluta tumores disparuere, a cibariis certe in colli arcubus

cubus

cubus congestis, et induratis orti. Ast aegrae alteri, febre puerperali inflammatoria decumbenti, opiatae vsus, sanguinis missione omissa, infeliciter cessit. Recurrentes paroxysmi imposuerant Medico febrem de tertianarum genere esse. Adeo interest Clinici prius naturam morbi exquirere, quam eius moliri curationem!

FORMULAE MEDICAMENTORVM.

STILVS NOVUS	STILUS VETUS
N°. 1	
Rec. Olei Amygdalar. d.	
s. i. r. e. vnc. ii.	
Mann. Calabr. vnc. i.	
Subige, sensim addendo	
Decoct. emoll. vnc. iv.	
M.	
Dosis integra simul, aut partitis vicibus propinet.	
N. 2	
Rec. Natri Vitriol.	Sal. Mirab. Glaub.
vel	
Magnesiae Vitriol. drac. i. . . .	Sal. Cathart. Amar.
multa aq. dilut.	
repetat. 3tia, vel 4ta quaque hora, donec aluus blande expurgetur.	
N. 3	
Rec. Kali Acetati drac. sem.. . .	Terra Foliata tartar.
Vini Antimon. gut. xxx.	
vel Antim. Tartar. gra. $\frac{1}{4}$	
Aq. distill. vnc i.	
Syrup. de Althea dr. ii.	

M. F.

M. F. Pot.
4ta, vel 5ta hora cum
largo ptisanae tep. haustu
exhibend. vt sudor eliciatur.

N. 4

Rec Aq. Ammoniae. Acet. . . . Spirit. Mindereri.
Aq. Menth. sativ. aa vnc. i.
M. f. haust.
cuius dos. cochlear i, aut ii.
in eundem usum (n. 3),
et eadem methodo.

N. 5

Rec Spirit. Ammoniae comp. . . . . . Spir. volat. sal.
drac. ii. Ammon.
olei cuiusuis emoll. vnc. i.
M.

N. 6

Rec. Camphor. drac. i.
Spirit. Vini rectif. gut. x.
Gumm. Arab. drac. ii:
tere simul, gradatim affundendo Aq. vel Acet lb. i.
M. f Mixtur. . . . . Iulepum a Camphora
Cochleatim exhibenda.

Nota. Collegii Londinensis Nomenclaturam (observations on the Pharmacop. 1788) Gallicae Nomenclaturae praeferimus, quoniam haec nescio quid iniucundi habet, et admodum in Latio peregrini.

CORRIGENDA.

Pag.	*Lin.*		*Lege*
3	1	pulus	pulsu
5	21	An ne	Non ne
8	23	tella	tela
	33	Gerherdus	Gerhardus
9	10	maceratae	maceratas
10	2	Quidem	Quidam
11	22	deliquiis	reliquiis
	23	quam	quem
	28	diarrhae	diarrhoeae
	29	lactae	lacteae
12	23	die	dei
14	30	prorritatis	proritatis